

ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Кристина Яндола¹
Андрій Бабич²

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-126-8-54>

Самостійна робота здобувачів освіти в сучасних умовах стає однією з важливих форм навчання. Це обумовлено низкою сучасних викликів:

– зростаючі обсяги інформації вимагають більше часу для її обробки та усвідомлення;

– необхідність постійного оновлення знань (старіння одних та поява інших), що вимагає особливого ставлення до процесу відбору, накопичення та узагальнення інформації;

– підвищення вимог до компетентності сучасних фахівців, що вимагає безперервного розвитку та підвищення кваліфікації: проходження різних курсів, семінарів, тренінгів (в тому числі он-лайн) поза освітньою програмою;

– обмеження обумовлені пандемією (або інших обставин), що спонукає до переходу від c-learning до b-learning та e-learning;

– розвиток неформальної освіти;

– зростаюча конкуренція серед вишів і як наслідок прагнення запропонувати найбільш якісну освіту та умови її отримання.

Під самостійною роботою будемо розуміти різноманітні види індивідуальної і колективної навчальної діяльності здобувачів освіти, яка спрямована на досягнення окресленої дидактичної мети, виконується без безпосередньої участі викладача, але за його завданням у спеціально відведений для цього час.

¹ Харківський національний університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба, Україна

² Харківський національний університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба, Україна

Успішність самостійної роботи визначається цілою низкою факторів і, перш за все тим, як здійснюється керівництво цієї роботи з боку викладачів та тим, наскільки здобувачі освіти готові до самостійної освітньої діяльності.

Організація самостійної роботи вимагає врахування наступних факторів (рис. 1).

Рис. 1. Фактори, що впливають на організацію самостійної роботи

Перераховані вище виклики вимагають від науково-педагогічних працівників створення відповідного освітнього середовища для організації та проведення самостійної роботи.

Вважаємо, що сучасний заклад вищої освіти повинен орієнтуватися на створення хмароорієнтованого освітнього середовища, яке враховуватиме потреби та особливості використання інформаційно-комп'ютерних технологій всіх суб'єктів освітнього процесу.

Однією з сучасних освітніх тенденцій є неформальна освіта, яка відбувається через співробітництво. Найбільш доцільним способом її організації в сучасних умовах є створення електронного контенту із застосуванням сучасних веб-сервісів і програмних додатків.

Спектр платформ та програмних продуктів, які можуть бути використані для створення електронного контенту досить широкий. Найбільш популярними є такі: Moodle, TalentLMS, Litmos, Docebo, Canvas тощо. Сучасні викладачі сьогодні можуть обирати серед таких програмних продуктів: Google Classroom, Google Форми, Quizizz, Surveymonkey, Formative, Polleverywhere, Kahoot! тощо.

Загальними вимогами для організації самостійної роботи можна назвати такі: креативність (надання можливості самостійно обирати методи дослідження та вирішення проблем); варіативність (надання можливості самостійно обирати питання для поглибленого вивчення та формування траєкторії особистісного розвитку); створення ситуації успіху; створення певних стимулів для творчої активності здобувача

освіти; систематичний контроль за виконанням завдань на основі формувального оцінювання; вчасне надання допомоги.

Крім того, при створенні хмароорієнтованого освітнього середовища важливо враховувати та максимально використовувати особливості сучасного покоління (покоління міленіуму, Next, мережеве покоління), яке має такі характеристики. Молоді цього віку притаманна залежність від знань, які вона знаходить не у книжках з бібліотек, а на інтернет-ресурсах. Це покоління, яке є дуже залежним від різного роду гаджетів та можливості отримати інформацію в будь-який момент. Намагання зробити все швидко не завжди дає можливість оцінювати ту інформацію, яку вони отримують. Тому молодь саме цього віку характеризується надмірною довірою до інформації, що подана на онлайн-сервісах, і, нажалю, часто без наявності будь-якої цензури на неї.

Процес навчання у молоді все менше асоціюється з освітнім закладом та викладачем. Значна чисельність запропонованих он-лайн курсів у частини з них повністю задовольняє їх потребу в освіті. Решта – це самоосвітня діяльність. Молодь надає перевагу активним та інтерактивним методам навчання.

Для представників цього віку характерно так зване «кліпаюче мислення». Інформація повинна подаватися коротко, лаконічно, інколи, навіть, тезово. Важливе значення має наочність та доступність інформації. Ця вікова група цінує власну свободу, важко переносить критику.

Особливе значення для молоді мають соціальні мережі. Віртуальна реальність – це те, що їм потрібно для повноцінного існування. На різних онлайн-платформах молодь прагне знаходити друзів за своїми інтересами, що легко робити саме у соціальних мережах.

З огляду на це однією із важливих складових хмароорієнтованого освітнього середовища є інформаційна компетентність науково-педагогічних працівників, яка передбачає вміння використовувати сучасні інформаційно-комп'ютерні технології; вміння обирати (на основі критичного осмислення) найбільш ефективні засоби в освітньому процесі; мати навички розробки педагогічних програмних засобів; використовувати різні способи в процесі добору, відбору та просування навчальної інформації; проявляти гнучкість та динамічність у засвоєнні досягнень науки й техніки.

Таким чином, правильна організація самостійної роботи дозволить вирішувати цілий спектр освітніх завдань та бути потужним резервом підвищення якості освітньої діяльності.

References:

1. Bykov V. Yu. (2010) *Zasoby informaciyno-komunikaciynyh tehnologiy yedynogo informaciyного prostoru systemy osvity Ukrainy* [Tools of information communication technologies of the unite information space of educational system of Ukraine: the monograph]. Kyiv: Pedagogichna Dumka. (in Ukrainian)
2. Shyshkina M. P. (2011) Perspektyvy tehnologii rozvitky system elektronnoho navchannya [Advanced technologies of e-learning systems development]. *Information Technologies in Education*, no. 10, pp. 132–139.